

pe următorul link: https://drive.google.com/file/d/1YWdPSg_zleLSEzdLB-Rv7TwdNzhkqt4N/view

14. BURDENIUC G., ONOFREICIUC E, ROTARU S [et al.] English for Life : Pupil's book : From 8/ Chișinău: Prut Internațional, 2015 (Combinatul Poligrafic). – 160 p. ISBN 978-9975-54-197-8 poate fi accesat pe următorul link:
<https://drive.google.com/file/d/1MTGLfuZW7F4YhB5a3lSQEyGDIPYw7QzH/view>
15. CHIRA G., DUȘCIAC M., GÎSCĂ M., [et. al.] Working Together. Form 10., Chișinău. Editura ARC, 2012, 146p. ISBN 9975-61-682-9 poate fi accesat pe următorul link:
<https://drive.google.com/file/d/15zHvdibE9BpurZftIHD-7pjL5sbnR7sz/view>

STRATEGII CLASICE ȘI MODERNE DE OPERARE TERMINOLOGICĂ LA LECȚIA DE BIOLOGIE SPRE ACTIVIZAREA ELEVILOR ȘI IMPLICAREA DIRECTĂ ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

CLASSIC AND MODERN STRATEGIES OF TERMINOLOGICAL OPERATION IN THE BIOLOGY LESSON TO ACTIVATE STUDENTS AND DIRECT INVOLVEMENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS

*Șaragov Diana, profesoară de biologie,
Liceul Teoretic M. Eminescu din municipiu Chișinău*

Rezumat: Științele sunt motorul dezvoltării societății umane. Progresele în științele educației produc cele mai pronunțate modificări în lanț ale societății. Instruirea și educarea în școală au impact pronunțat asupra generației în formare, cu rezultate văzute în timp. Alegerea corectă a strategiilor și metodelor de învățare asigură atingerea finalităților educaționale și formarea sistemului de valori. Metodele interactive îi implică pe elevi în activități și astfel ei prelucrează și asimilează cunoștințele teoretice. Activitatea de grup stimulează formarea competențelor de comunicare transferabile și utile în diverse situații. Odată ce elevii își formează competențe solide în școală, ei au mai multă încredere în sine și o pregătire mai bună pentru colegiu și facultate.

Cuvinte-cheie: didactică, metode, învățare, predare, evaluare, motivare.

Abstract: Sciences are the engine of the development of human society. Advances in the sciences of education produce the most pronounced chain changes in society. Training and education in school has a pronounced impact on the generation in training, with results seen over time. The correct choice of learning strategies and methods ensures the achievement of educational goals and the formation of the value system. Interactive methods involve students in activities and thus they process and assimilate theoretical knowledge. Group activity stimulates the formation of transferable and useful communication skills in various situations. Once students build solid skills in school they have more self-confidence and are better prepared for college and university faculty.

Keywords: Didactics, Methods, Learning, Teaching, Evaluation, Motivation

Transformările sociale, progresele științifice, tehnice și accesul la diverse surse informaționale se reflectă, în primul rând și nemijlocit, în vocabular, care este considerat compartimentul limbii cel mai flexibil și mai deschis influențelor externe și interne. Accesul liber la diverse surse a generat nu numai apariția unui spectru larg de termeni noi, ci și reinterpretarea semantică atât a unor cuvinte din uzul general, cât și a unor unități terminologice. Totodată, astăzi, când avalanșa de împrumuturi este foarte mare, uneori chiar abuzivă, este important a scoate în evidență procesele interne de îmbogățire a vocabularului științific la elev, în scopul păstrării identității limbii naționale și a formării competențelor utile pentru viitor. În sursele de specialitate este unanim acceptată ideea că îmbogățirea și perfecționarea vocabularului științific reprezintă un proces mai dificil decât însușirea noilor cuvinte de uz general prin comunicarea de zi cu zi. Achiziționarea de noi cuvinte și folosirea lor corectă în diverse situații rămâne un deziderat permanent de-a lungul întregii vieți a omului. Astfel, realizarea unei comunicări eficiente este posibilă doar posedând și utilizând un vocabular bogat și corect. Succesul în viață și realizarea în profesia ce o vor îmbrățișa elevii, într-o societate ce evoluează acum mai rapid ca oricând, ține de capacitatea de învățare și adaptare individuală, de selectare a surselor și instrumentelor pentru formarea și dezvoltarea personală în condițiile și cerințele din viitor. Acum formăm competența de a învăța nu doar pentru notă la lecție, dar și în contextul învățării continue. Din aceste considerente, este necesar ca studiul terminologiei specifice să fie extins și aprofundat.

De ce optăm pentru strategiile moderne?

În prezent o educație calitativă cere un set de modernizări în demersul educațional proiectat și realizat de profesor, în așa fel ca metodele și strategiile selectate să valorifice achiziționarea activă a cunoștințelor de către elev. Profesorul, în alegerea modului de realizare a activităților didactice, pornește de la cunoașterea elevilor pe care îi învață și selectează sarcinile optime, metodele, forme de predare-evaluare, prin care urmărește să valorifice resursele cognitive și acționale ale discipolilor săi, spre formarea armonioasă a lor în prezent, dar și pentru societatea din viitor. Acum prin activitățile formale și informale realizate în școală obișnuim elevii să participe activ, astfel ei își formează motivația internă pentru activități și proiecte educative, ecologice, de cercetare. Adaptarea și încadrarea optimă în mediul social și profesional elevii o vor realiza prin aplicarea instrumentelor cu care îi deprindem astăzi la lecții. Aceste finalități profesorul le va atinge doar prin utilizarea strategiile bazate pe implicare, acțiune, sinteză, experimentare, cercetare. Strategiile moderne practicate la lecțiile de biologie creează oportunitatea pentru elevi de a învăța calitativ și de a cimentă cunoștințe utile și practice în diverse domenii pe care le vor încuraja fiecare în viitor. Profesorii sunt cei care, prin alegerea metodelor și prin accentele pe care le fac în cadrul lecțiilor, îi motivează și îi orientează pe elevi. Profesorul, prin construirea și dirijarea procesului educațional, îi ajută pe elevi să pregătească mediul fertil pentru viitoarea lor carieră. Profesorul competent îi îndrumă pe elevii săi, oferă suport, respect, îi apreciază și încurajează în așa fel ca ei să fie interesați continuu de propria învățare și de creșterea nivelului de cunoștințe teoretice și practice. Noi, profesorii, trebuie să proiectăm activitățile în așa fel, ca la elevi să stimulăm dezvoltarea lor cognitivă și orientarea spre atingerea rezultatelor proiectate. Rezultatele motivaționale mențin interesul elevului pentru învățare la lecție. Elevii activi și motivați reușesc să învețe mai ușor, sunt mai mobili, ei sunt mai pregătiți pentru medii noi cu alte oportunități decât cele din prezent și au mai multe șanse de a reuși în profesia și mediul social în care vor fi. Strategiile didactice interactive promovează învățarea centrată pe elev .

Activitățile de grup presupun rezolvarea sarcinilor prin colaborarea cu colegii din cadrul echipei. Ei își repartizează optim sarcinile în cadrul grupului, ceea ce îi ajută să lucreze împreună și realizează într-un timp mai scurt obiectivele propuse, aplică diverse forme de comunicare în

timpul activității . Elevii reușesc să prezinte rezultate originale, mai ales când sunt în concurență cu alte echipe din clasă.

Prin activitatea de grup elevii învață să formeze relații de cooperare cu colegii spre realizarea scopului/sarcinii didactice.

Cadrul didactic, prin metodele interactive și atractive pentru elevi, reușește să atingă finalitățile propuse. Profesorul are rolul de organizator și mediator al activităților de învățare și evaluare / autoevaluare a elevilor. Profesorul nu mai este doar difuzor de mesaje informaționale, prin activitatea frontală ce predomina în trecut. Acum profesorul explică, organizează, dirijează, dar cu scopul de a implica pe elevi în diverse activități cu rezultate și scopuri schițate /proiectate și orientate spre finalitățile educaționale.

Renunțând la unele practici educaționale ineficiente, rigide și conservative, profesorul este mai deschis la metodele moderne pe care, adaptându-le la specificul și necesitățile discipolilor săi, organizează un mediu eficient de învățare și formare de personalități cu spirit creativ și activ.

Activitatea de predare-învățare-evaluare prin strategii și metode moderne formează la elevi încrederea în propriile forțe, pentru a găsi soluții, pentru a elabora proiecte. Profesorul contribuie la formarea capacității de lucru individual cât și în grup, la formarea deprinderii de a fi activ, utilă pentru viața lor.

Prima competență specifică biologiei în curriculum ediția 2019 e formulată în felul următor:

” Utilizarea limbajului științific în diverse contexte de comunicare referitor la structuri, procese, fenomene, legi, concepte.”

În Biblia profesorului pe prima poziție e plasată această competență și ilustrează rolul central al terminologiei în procesul didactic al studiului biologiei.

În prezent în contextul învățământului centrat pe formarea de competențe la elevi, ghidați de prevederile curriculare, știm de la ce trebuie să pornim în procesul de proiectare a lecției.

Profesorul trebuie să își pună 2 întrebări :

- 1- Ce termeni voi preda elevilor?
- 2- Ce metode aleg pentru a face asimilarea și operarea cu termenii selectați accesibilă elevului?

Motivarea și reflecția elevului în procesul învățării.

În contextul articolului dat ne-am îndreptat atenția spre standardele și metodele prin care se tinde spre un învățământ școlar de calitate. Realizarea obiectivelor propuse o facem prin combinarea optimă a celor mai bune și eficiente metode atât pentru elev, cât și pentru profesor. Calitatea în procesul de instruire pornește de la profesor. Un profesor cu o pregătire teoretică bună, instrumentat cu diverse metode pedagogice și motivat spre formarea și dezvoltarea elevilor săi, realizează împreună cu elevii ce este prevăzut și proiectat de programa națională.

Profesorul ce organizează aprecierea activității elevilor prin metodele clasice și alternative de evaluare stimulează motivarea elevilor.

Activitățile interactive de predare-învățare-evaluare în clasă stimulează mai multe procese ale activității nervoase superioare a elevilor. Obținerea rezultatelor dorite ține și de analiza reușitei elevilor prin diverse metode cu selectarea atentă ulterioară a metodelor rezultative în timpul proiectării lecțiilor.

Stimularea activității nervoase și formarea de noi asociații neuronale în timp ce se lucrează la temă asigură fixarea cunoștințelor. Cu cât mai multe asociații se creează în scoarța cerebrală, cu atât mai bine memorează, cu atât mai bine se dezvoltă capacitatea de reflecție a elevului și proprietatea de a formula soluții noi, de a genera idei. Metodele moderne stimulează atenția elevului și se formează motivația internă de a afla mai multe cunoștințe utile, de a le descoperi aplicabilitatea în practică. Metodele clasice ale învățării, lucrul individual doar cu textul scris sau ascultarea lecției predate clasic de profesor, oferă un randament mai mic al învățării. Elaborarea diferitor scheme, tabele, imagini de către elev, sub îndrumarea profesorului, găsirea de soluții la problema anunțată activează diferite centre din encefal și tema este învățată mai bine.

Strategiile didactice reprezintă modalitățile prin care profesorul îi ghidează pe elevii săi spre achiziționarea de cunoștințe biologice într-un mod eficient și conștient. Strategiile moderne au drept scop inițierea proceselor de cogniție, într-un mod atractiv orientează concentrarea pe subiectul și termenii noi de studiat. Când elevul este implicat activ în procesul de învățare, el exersează cu noțiunile abia învățate și le însușește mai repede. Profesorul pregătește planul de lucru cu elevii și programează implicarea lor, în același timp ține cont de multitudinea de factori legați de elevii săi și de realizarea lecției. Profesorul dispune de condiții cunoscute, necunoscute cât și situații neprevăzute/spontane. Cu cât este mai flexibil și mai experimentat, cu atât mai ușor poate să transforme unele greșeli /eșecuri /surprize în oportunități. Curriculumul și finalitățile prevăzute în el, specificul clasei de elevi, organizarea școlară, propria viziune a profesorului cât și aptitudinile psihopedagogice sunt componentele bine cunoscute și folosite la schițarea lecției. Elevul este un subiect activ, cu imaginația fără margini, cu idei originale pe care le poate dezvolta prin comunicări, proiecte, rezolvarea de probleme și lucrări propuse. Profesorul, când desfășoară lecția, ar trebui să țină cont de interesele elevilor, dar să sporească și nivelul de conștientizare a lor. Când elevii evidențiază aspectele de utilitate și însemnătate a temelor studiate, când realizează diverse investigații a proceselor și fenomenelor biologice, realizează experimente de laborator cât și investigații în natură, la ei se realizează conectarea dintre aspectele teoretice cu realitatea, conștientizează cum lucrează anumite legități și apare setea de cunoaștere, de a studia în continuare la clasă, cât și independent. Elevii sunt diferiți, unii preferă activitățile individuale, alții în colaborare cu colegii, alternarea metodelor îi ajută pe ei să identifice strategiile, tehnicile și formele de învățare bune pentru fiecare, îi ajută să se cunoască mai bine. Profesorul creează mediul optim de învățare, oferindu-le sarcini interactive, stimulează activismul și dezvoltarea elevilor săi. Lecțiile la care elevii își răspund la întrebările lor, activitățile la care elevii participă din propria dorință și sunt conectate cu realitatea cresc motivația pentru învățare și îi ajută să înțeleagă ce studiază și cum/unde își vor putea aplica pe viitor cunoștințele.

Randamentul mare în procesul de învățare se obține prin stimularea proceselor de reflecție a elevilor. Profesorul trebuie să pregătească lecția în așa fel, ca să stimuleze motivația în timpul lecției și ea să se mențină și după ore în timpul lucrului individual asupra temei de acasă și asupra activităților de extindere a cunoașterii la subiectele studiate.

În procesul de învățare la școală, stimularea funcțiilor de reflecție, analiză, sinteză asigură învățarea conștientă.

Donald Alan Schön, filosof și profesor de studii urbane și educație, dezvoltă în lucrările sale principiile educației reflexive. Prin cercetările sale el a studiat procesele de gândire, comunicare și relaționare. Deci a examinat impactul activității nervoase a ființei umane în procesul de învățare, cât și în activitatea sa practică. El a menționat că prin schimb de experiență, învățare și practică putem progresa continuu în muncă. El a descris două forme de reflecție: reflecția asupra acțiunii și reflecția în timpul acțiunii.

Filosofii, scriitorii, dar și pedagogii așează reflexia pe o poziție înaltă. Interacțiunile dintre pedagogi și schimbul de bune practici educaționale se reflectă în propria lor activitate didactică.

În literatura de specialitate găsim descrierea rolului reflecției și impactul învățării reflexive în lucrările lui Shandomo, Lupinski, Korthagen.

Kolb propune un model circular format din 4 etape de învățare. El prioritizează experiența în procesul de învățare. Verificarea practică prin acțiuni concrete. Ideea despre implicarea activă în procesul educativ este deja istorică, dar foarte actuală în prezent. Prin analiza modelului, deducem și importanța unei învățări conștiente prin implicarea activă a elevului.

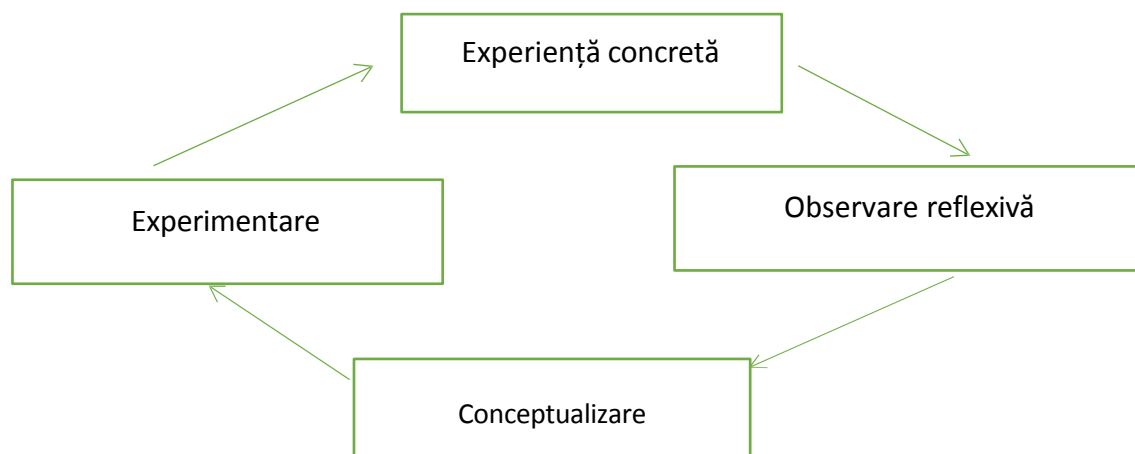

Figura 1. Modelul circular de învățare Kolb-1984

Lecțiile de biologie oferă diverse ocazii elevilor să se manifeste activ. Elevul reflexiv, conștient și activ prin exprimarea liberă a ideilor, părerilor își dezvoltă competențe de comunicare și se formează ca o persoană activă și în societate. Elevul inițial cunoaște termenii din diverse surse, apoi exersează cu aceștia prin diverse metode alese de profesor. Acumularea bazei teoretice și operarea cu aceasta sunt miezul învățării temeinice și calitative. Prelucrarea informației studiate și capacitatea de aplicare în situații diverse țin de competențele acționale a elevilor, importante în dezvoltarea lor. Înțelegerea de elev că cunoștințe teoretice îi sunt utile sporesc încrederea în sine și construiesc o persoană pregătită pentru viitor.

La biologie elevul își formează competențele specifice prin:

- cunoașterea și deprinderea limbajului biologic prin exersarea continuă;
- realizarea aplicațiilor practice și a lucrărilor de laborator;
- formarea capacității de a se autoevalua, a reflecta, a fi exigent și a învăța sistematic;
- folosirea metodelor de învățare activă, de exemplu:
 - investigarea;
 - învățarea prin colaborare;
 - problematizarea;
 - studiul de caz;
 - dezbateră.

Aceste metode dezvoltă competențele de comunicare corectă în diverse situații, formează o persoană deschisă și sociabilă, motivată și activă, cu spirit de inițiativă pe viitor. Există multe metode bune, dar problematizarea implică mai multe procese superioare ale gândirii și asigură o mai bună memorare a celor învățate. Această metodă formează gândirea creativă și divergentă.

Teoriile învățării oferă soluții pentru profesori în pregătirea de lecție și ne oferă repere clare în proiectarea lecțiilor. Teoriile din domeniul pedagogiei ne ajută să ne formăm propria hartă conceptuală pentru proiectarea și desfășurarea cât mai eficientă a orelor la școală.

Un caracter aplicativ are modelul reflexiv propus de Korthagen, modelul ALACT, prin care se redă importanța personalității ce învață, sentimentele și necesitățile acesteia. Asta ne amintește despre rolul central al motivației elevului pentru o învățare eficientă.

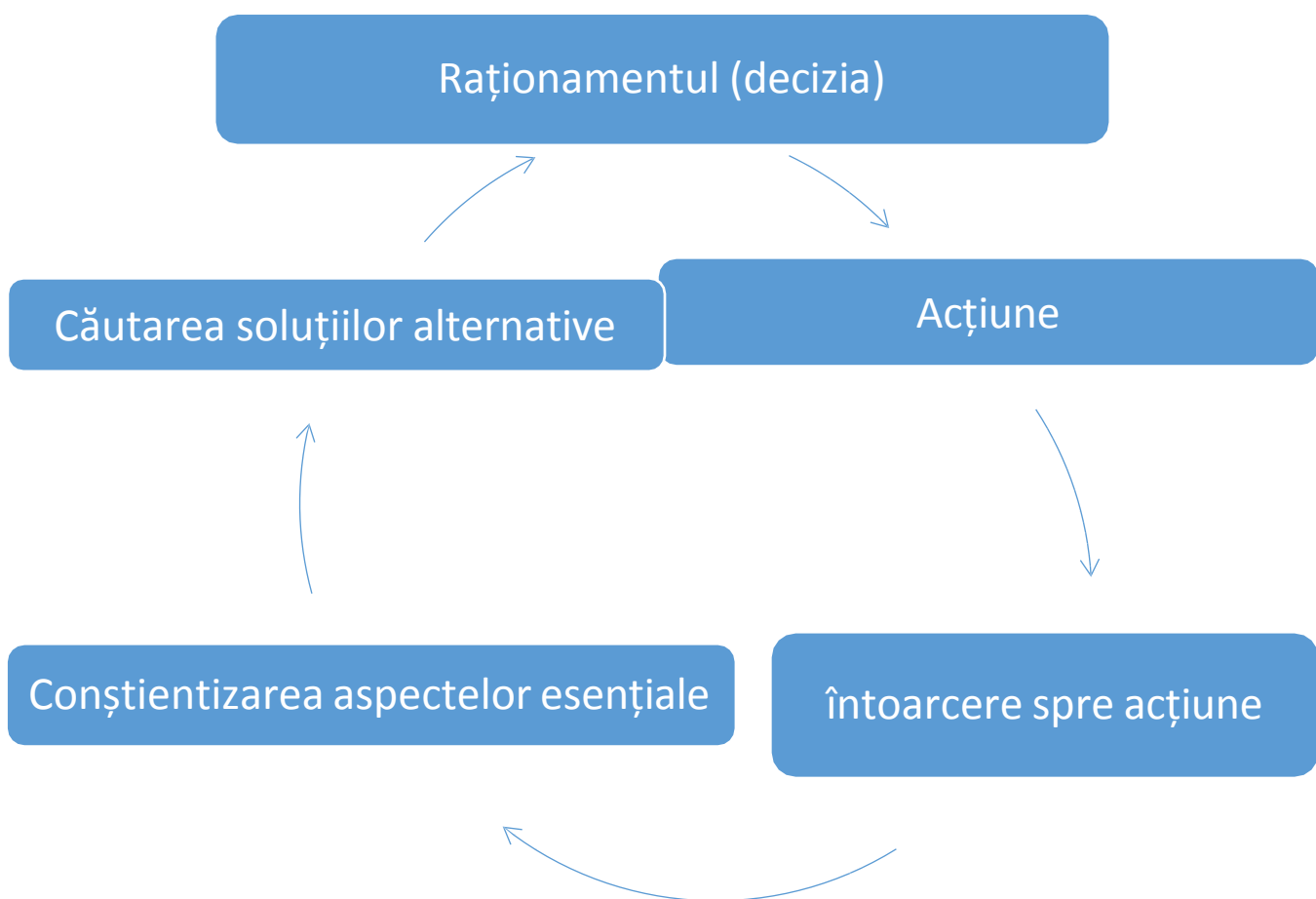

Figura 2. Model ALACT Korthagen -2005

Motivația internă ce întreține activitatea elevului, reflecției și autorefecția elevilor este în sine un mod de implicare activă în procesul de învățare de către elev.

Încurajarea elevilor să mediteze asupra strategiilor rezultative pentru învățare și aplicarea lor îi ajută să atingă finalitățile educaționale și în fiecare zi să fie mai conștienți.

Cultivarea capacității de reflecție teoretică prin operarea cu terminologia științifică se arată a fi eficientă prin exersări sistematice. Reflecția nu apare întâmplător, ci prin orientarea activă și intenționată spre procesul de reflecție asupra unui subiect. Acesta și este motivul pentru care elevul trebuie să conștientizeze importanța reflecției și învățării conștiente, profesorului revenindu-i rolul de organizator și dirijor în procesul de învățare și formare a competențelor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Elena Joița – Educația cognitivă. Editura Polirom, Iași
2. Ioan Cerghit – Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. Editura Aramis, Bucuresti, 2002.
3. Ioan Cerghit – Metode de învățământ. Editura Polirom, Iași, 2004.
4. Ioan Cerghit, Ioan Neacșu, Ion Negreț Dobridor, Ion Ovidiu Pânișoară – Prelegeri pedagogice. Editura Polirom, Iași.
5. FOCȘA-SEMIONOV, Svetlana. Învățarea academică independentă și autoreglată. Ghid pentru studenți. Chișinău: CEP USM, 2009. 286 p

6. Romiță Iucu – Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative. Ed. Polirom, Iași, 2002.
7. Sorin Cristea- Dicționar de termeni pedagogici. Ed. D.P., București, 2000.
8. Sorin Cristea – Teorii ale învățării. Modele de instruire. Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2005.
9. ȘOITU, L. (coord), CHERCIU, R. (coord) Startegii educaționale centrate pe elev. Buzău: A
10. Vîrtop Sorin-Avram: Caiet de practică pedagogică pentru Nivelul I și Nivelul al II-lea (liceal) al programului psihopedagogic în vederea certificării pentru profesia didactică prin Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic. Editura Academica Brâncuși, TârguJiu, 2012 ISBN 978 - 973-144-539-7, Ediția a III-a Ipha MDN, 2006..

**NOȚIUNILE GEOGRAFICE – ÎNTRE MANUALUL ȘCOLAR ȘI
LEXICUL UZUAL AL ELEVULUI
GEOGRAPHICAL NOTIONS – BETWEEN THE SCHOOL TEXTBOOK AND
USUAL STUDENT'S VOCABULARY**

*Suhalitca Eugenia, profesoară de geografie, GD II
LT Gaudeamus, Dondușeni
Suhalitca Eugenia, geography teacher, the IInd DD
TL Gaudeamus, Dondușeni*

Rezumat: Prezentul articol își propune să valorifice modalitățile în care noțiunile geografice sunt achiziționate de către elevi în cadrul orelor și integrate în vocabularul uzual al acestora.

Curriculumul național la disciplină, ediția 2019, este actul normativ care reglementează noțiunile geografice ce trebuie studiate în fiecare clasă. O analiză statistică reflectă faptul că cea mai mare parte a noțiunilor sunt studiate în clasa a 5-a, fapt ce pune în fața profesorului misiunea de a identifica modalitățile eficiente de studiere și asimilare a acestora de către elevi. Instrument de bază ce servește ca suport în sistematizarea și prezentarea informației, manualul școlar satisface în mare parte cerințelor propuse, fiind adaptat la conținuturile curriculare. Strategiile didactice optime în studierea și asimilarea noțiunilor geografice variază în funcție de tipul termenilor.

Cuvinete-cheie: noțiune geografică, limbaj specific, strategie didactică.

Abstract: This article aims to capitalize on the ways in which geographical notions are acquired by students during classes and integrated into their usual vocabulary.

The national Curriculum in discipline, edition 2019 is the normative act that regulates the geographical notions to be studied in each class. A statistical analysis reflects the fact that most of the concepts are studied in the 5th grade, which places before the teacher the task of identifying effective ways of studying and assimilating them by the students. A basic tool that serves as a support in the systematization and presentation of information, the school manual largely satisfies the proposed requirements, being adapted to the curricular contents. Optimal teaching strategies in studying and assimilating geographical notions vary depending on the type of terms.

Keywords: Geographical notion, specific language, didactic strategy.